

A ZAGYVARÉKASI ÉGSZÍNKÉK ÓVODA
HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA

TARTALOMJEGYZÉK

Az óvoda adatai

Bevezető.

1. Óvodánk bemutatása

- 1.1. Az óvoda személyi feltételei
- 1.2. Az óvoda tárgyi feltételei

2. Óvodánk célja és feladatai

- 2.1. Célja
- 2.2. Feladata

3. A nevelés kerete

- 3.1. Egészséges életmód alakítása
- 3.2. Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok
- 3.3. Anyanyelvi- és értelmi

4. A tevékenység kerete

- 4.1. A környezet csodáinak felfedeztetése a falusi környezet kiemelésével

5. Tevékenységformák

- 5.1. Játék
- 5.2. Mese-vers
- 5.3. Ének-zene, énekes játék
- 5.4. Rajz, mintázás, kézimunka
- 5.5. Mozgás, mozgásos játékok
- 5.6. Játékban integrált tanulás
- 5.7. Munkajellegű tevékenységek

6. Sajátos feladataink

6.1. A gyermekvédelmi munka az óvodában

6.2. Etnikai kisebbségi feladataink.

6.3. Sajátos nevelésű gyermekek nevelése az óvodában.

7. Kapcsolat rendszer

8. Óvodai dokumentumok

9. Érvényességi nyilatkozat

Záradék

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve:
Zagyvarékasi Égszínkék Óvoda
5051 Zagyvarékas Gyimesi út. 4

Intézményvezető: Balogné Lakatos Márta

Tel.: 06-(56) 540 -025
E-mail: rekasiovi@citromail.hu

Az intézmény fenntartója:
Zagyvarékas Önkormányzata

Óvodai csoportok száma: 4

Férőhely szám: 100

Az intézmény működési területe:

- Zagyvarékas Község közigazgatási területe

Az intézmény jogállása:

- önállóan működő költségvetési szerv, pénzügyi-gazdálkodási feladatát megállapodás alapján a Zagyvarékasi Polgármesteri Hivatal – mint önállóan működő és gazdálkodó és költségvetési szerv- látja el.

Államháztartási szakágazati besorolása: 851020

Az intézmény típusa : ÓVODA

Alaptevékenysége: Óvodai nevelés 81510111

80111-5 Óvodai nevelés

80112-6 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

A feladat ellátás kiterjed:

A sajátos nevelésű igényű gyermekek nevelésére, mely gyermekek a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- Az óvodáskorúak nevelési 3éves kortól, az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb 7 éves korig.
- Tanulásban akadályozott, /értelmileg enyhe fokban sérült/
- A többi gyerekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.
- Testi, érzékszervi, enyhe értelmi, és beszéd fogyatékos és, halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének, tartós, és súlyos rendellenességgel küzd.

- A megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességeivel, valamint a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd. Tanulásban akadályozott/ értelmileg enyhe fokban sérült/ , értelmileg akadályozott, beszéd fogyatékos, kevert specifikus zavar, tanulási zavar veszélyeztetett, beilleszkedési, magatartási zavarok: aktivitás és figyelem zavara.
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.

b/ 2010. január 1-jétől hatályos új szak feladatrend:

8510111 Óvodai nevelés, ellátás

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.

TEÁOR szám: 8510 Iskolai előkészítő oktatás

Az alapító okirat kelte:

2013.01.01

Az intézmény felügyeleti szerve:

Zagyvarékas község Önkormányzata

A program készítője és jóváhagyója az intézmény vezetője, elfogadója az óvodai intézmény nevelőtestülete.

Bevezető:

Helyi nevelési programunk a helyi sajátosságokat figyelembe véve, Nagy Jenőné : Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című program felhasználásával készült 1999-ben. Ennek felülvizsgálata 2004-ben történt. Az évek folyamán különböző törvényi változások szükségessé tették a kiegészítéseket, módosításokat.

Intézményünk 2009-ben a TÁMOP 3.1.4. pályázat segítségével csatlakozott a Kompetencia alapú nevelés bevezetéséhez, valamint az óvodai IPR alkalmazását megvalósító programhoz.

Ezek és az Óvodai Alapprogram változásai is indokolták a Helyi nevelési Programunk átdolgozásának szükségességét.

Az átdolgozás során figyelembe vettük a helyi nevelési programunk, cél és feladat rendszerét, a kompetencia nevelés alapvetéseit, és az IPR sajátos elemeit, valamint az Alapprogram újszerű megfogalmazásait.

2013-09-01-től az új törvényi változások értelmében a helyi programunkat is az új ONAP módosításainak megfelelően, átdolgoztuk.

2018.09.01.-től az új törvényi változás értelmében a helyi programunkat az új ONAP módosításainak megfelelően átdolgoztuk a 137/2018.(VII.25.) Korm. rendelet által előírt változásokra (egészséges életmód, nemzeti identitástudat, keresztény kulturális értékek, magyar nyelvi értékek, népmesék, nemzeti szimbólumok.)

A program használatához...

Programunkat az Óvodai nevelés módosított Alapprogramjához, a Kompetencia alapú programcsomaghoz, és az óvodai IPR program csomaghoz igazítottuk.

- Fekete, normál betűtípussal a helyi sajátosságokat jelöltük.
- *Fekete színnel, dőlt betűvel jelöltük a Kompetencia alapú óvodai programcsomagból átvett elemeket.*
- **Fekete félkövér betűvel jelöljük, az IPR-ből átvett elemeket.**
- Fekete Ariel típusú betűvel jelöltük az új Alapprogram szerint átdolgozott részeket
- *A kék színű betűvel jelölt, a Kormány - 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról- szóló rendelet alapján, átdolgozott részek*

- Piros színű betűvel jelölt a 2018.09.01.-től az új törvényi változás értelmében a helyi programunkat az új ONAP módosításainak megfelelően átdolgoztuk a 137/2018.(VII.25.) Korm. rendelet által előírt változásokra (egészséges életmód, nemzeti identitástudat, keresztény kulturális értékek, magyar nyelvi értékek, népmesék, nemzeti szimbólumok.)

Óvodánk bemutatása:

Óvodánk a település központjában helyezkedik el. A régi óvoda helyére egy szép, korszerű óvoda került megépítésre, amely 2001. októberében került átadásra. Az épületben 4 csoportszoba és egy külön foglalkozások megtartására alkalmas szoba is rendelkezésünkre áll. Itt kapnak helyet a logopédiai, fejlesztő és hittan foglalkozások, esetenként itt nézzük a televíziót. A terem adottsága miatt jó alkalom adódik a mini - galéria berendezésére is.

Minden csoportszobához külön mosdó és öltöző tartozik, így a gyermekek jobban magukénak tudnak tekinteni minden használati tárgyat. Régi vágyunk teljesült, amikor kialakítottunk egy tágas tornaszobát is, amely alkalmas nagyobb, közös rendezvények megtartására is.

A óvoda korszerű fűtés- és meleg vizes technikával rendelkezik.

Az óvoda udvara tágas, füvesített fákkal árnyalt, rajta korszerű bevizsgált fajtáékokkal. Így egy nagyméretű kettéosztott farönkökkel körbevett homokozó, mászóakák, hinták, mérleghinták, babaház, faautók, favonatok vannak elhelyezve. Az udvaron elhelyezett padok lehetőséget adnak, hogy jó idő esetén a kinti étkezést is megoldhatjuk.

2010-ben lehetőségünk adódott egy díszes térköburkolat kialakítására, mely rossz idő esetén biztosítja a gyermekek mozgásigényének kielégítését, a szabadban tartózkodás lehetőségét. Kerékpárok rollerek, és mozgásos eszközök használatára ad lehetőséget.

Az épület udvara felőli részén egy tágas, félig fedett terasz húzódik, amely kiválóan alkalmas rossz idő esetén mozgásos játékokra, levegőztetésre, étkezésre és egyéb kinti tevékenységekre is.

Ez a szép tágas óvoda 100 gyermek fogadására alkalmas. Délután 4 csoport, délután pedig 3 működik.

A 100-110 körüli átlagléttszámból 50 fő etnikai származású, hátrányos szociális környezetből érkezik a gyermekek 70 %-a.

Ezért különös gondot fordítunk a hátrányos, szociálisan lemaradott gyermekek nevelésére, fejlesztésére, felzárkóztatására, kiemelten az etnikai származású gyermekekre.

Ezért célunk és feladatunk, a halmozottan hátrányos gyermekek esélyegyenlőségének előmozdítása, melynek elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása intézményünkben, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, és javítják sikerességüket.

Ezen feladatok sikeres megvalósítása érdekében, óvodánk csatlakozott a Kompetencia alapú nevelés bevezetésére és megvalósítására, valamint az Óvodai Integrációs program megteremtésére. Ezek alkalmazása nagyban segíti a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek előrehaladását, felzárkóztatását. A szakmailag jól felkészült óvodapedagógusaink képesek e feladat magas szintű megvalósítására

Az etnikai szülők részéről nem érkezett olyan igény, hogy ezen túlmenően kiemelten kezeljük a cigány kultúra értékeit.

Az óvodában működő munkaközösségünk eredményesen segíti a környezeti és anyanyelvi nevelés hatékonyságát.

Kiemelt nevelési területnek tekintjük a játékot, amely sokféle megismerési és tanulási lehetőséget biztosít a gyermekek számára. Különös gondot fordítunk a szabad játékból adódó nevelési helyzetek kiaknázására.

A körülöttünk végbemenő változások - társadalmi, gazdasági – a családok életkörülményeit is mélyen érintették, közvetve hatva a gyermekek fejlődésére: természettől való elszakadás, a korlátozottabb lehetőségek a családon belül, megélhetési problémák, munkanélküliség, stb.

Míndezek felvetik a következő problémákat, amellyel nap, mint nap találkozunk: helytelen életvitel, rossz táplálkozási szokások, helytelen beszéd típus, erkölcsi normák, értékek megváltozása, lazulása, mozgásszegény életmód.

Komplex, változatos tevékenységek szervezésével biztosítjuk a gyermekek spontán érdeklődésének, kíváncsiságának, megismerési vágyának kielégítését. Lehetőséget teremtünk a falusi környezet minél alaposabb megismerésére, a természet szeretetére, védelmére való nevelésre, a falu adta jellegzetességek megismerésére, megszerettetésére

/ Kisszög, a strucc farm, egyéni állattartók, gazdálkodók munkájának megismerésére, megbecsülésére.

Törekszünk megláttatni környezetünkben a szépet, az esztétikusot, mellyel a környezetünkben élő emberek munkájának hasznosságát és munkájuk megbecsülését igyekszünk hangsúlyozni.

Célunk mindezzel, hogy megszeressék lakóhelyünket, ápolják, óvják, védjék környezetüket, és szeressenek itt élni.

A program rendszerábrája

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

1.1. Az óvoda személyi feltételei:

Óvodánk 4 csoportjában 11 fő felnőtt dolgozik.

Az óvoda dolgozói	jelenleg /fő/
Felsőfokú végzettségű óvónők	8
Dajkák szakképzett	4

A 4 csoportban lévő óvónőink reggel 6⁰⁰-tól rugalmas munkakezdéssel dolgoznak délután 17³⁰-ig.

Délután összevonás miatt három csoport működik. Három csoportban heti váltással dolgoznak az óvónők. Egy csoportban állandó délelőttös óvónő dolgozik, az átfedési időben a vezető óvónővel együtt.

2009-2010-es tanévben 1 csoportban bevezettük a Kompetencia alapú nevelést, a továbbiakban folyamatosan vezetjük be a többi csoportban. Szintén ebben az évben került bevezetésre az óvodai IPR program.

A dajkákkal közvetlen, egymás munkáját segítő kapcsolat alakult ki. A nevelőmunkákban számíthatunk segítségükre, bevonjuk őket, bár a szűkös létszám ezt csak korlátozottan teszi lehetővé. Nagyon szeretnénk, ha a jövőben lehetőségünk lenne a dajkák beiskolázására, hogy szakképzett dajkák segítsék a munkánkat. A továbbiakban is szeretnénk igénybe venni 2 közhasznú dolgozót akik megkönnyítik a dajkák tevékenységét.

Továbbképzésünk irányultságát óvodánk célrendszere határozza meg. Különös jelentőséget kapnak a környezeti neveléssel kapcsolatos témájú továbbképzések, illetve az ezzel összefüggő szakmai kiadványok.

Szükségesnek tartjuk a továbbképzéseken való aktív részvételüket, hiszen a *Kompetencia alapú nevelés* és az IPR is megköveteli a módszertani megújulást, illetve a folyamatos

önképzésünket. /hatékony gyermekmegismerés, kooperatív tanulás, óvoda-iskola átmenet, inkluzív nevelés, jó gyakorlatok átvétele /

1.2. Az óvoda tárgyi feltételei

a) Épület

Az új óvoda épület a korszerű, a mai elvárásoknak, igényeknek megfelelően épült.

Így minden olyan helyiség megtalálható benne – korszerű melegítő és tálaló konyha, mosoda, kazánház, orvosi-, elkülönítő szoba, iroda, szertárak, tároló helyiségek – amely a korszerű nevelés-oktatás céljait szolgálja.

b) Eszközrendszerünk

A csoportszobák és egyéb helyiségek berendezése teljesen új, ez megfelel az óvodai nevelés igényének.

A pályázatok jóvoltából játékelátottságunk sokat javult – mind- kültéri és beltéri játék-eszközállományunk gyarapodott, valamint fejlesztő és szemléltető eszközeink száma is jelentősen nőtt. Mozgásfejlesztő eszközeink is nagyobb számban állnak rendelkezésünkre. Könyvállományunk szaporodott, közel 100 képes mesekönyvet tudtunk vásárolni, és szakkönyveink száma is emelkedett.

Az előírt eszköznorma eléréséhez azonban további fejlesztés szükséges.

A vizuális tevékenység eszközei szintén bővültek melyek lehetőséget adnak a változatos anyag használatra, és a technikák bővítésére.

Rendelkezésünkre álló eszközeink, kiemelt nevelési területenként:

Egészséges életmód szokásainak biztosításához:

-Csoportonként jól felszerelt mosdók, tisztálkodási eszközök, az étkezéshez életkoruknak megfelelő evőeszközök, esztétikus asztalterítők, napos kötények állnak rendelkezésükre a gyerekeknek. Csoportonként külön öltözővel rendelkezünk, ruháik elhelyezésére jellel ellátott szekrények biztosítottak.

A csoportszobák tágasak, jól megvilágítottak. A nyugodt pihenés eszközei biztosítottak, kényelmes ágyak, saját ágyneműk.

Szocializációhoz biztosított eszközeink:

-A szociometria méréshez szükséges kártyák, játékeszközök, dokumentumainak rendszerezéséhez szükséges mappák, kartonok, jelek, szimbólumok.

Játék:

-Szerepjáték eszközei: babaszobai , babakonyhai, orvosos, boltos,fodrászos játék kellékei.

-Udvari játék eszközök: Homokozó, Vizi komplexum.

Mese-vers :

-Bábok,paravánok, szemléltető képek, dramatizálás eszközei, mesekönyvek, diafilmek, DVD-k, Meseládika, mese hívó képek,

Ének-zene, énekes játék:

-Csoportomnként Hangszer készletek,/ dobok , cintányérok, ritmus pálcák, triangulum, köcsögduda, kasztanyettek / felnőttek hangszerei, citera furulya, xilofon, hegedű, gitár, szájharmonika, harmónika, a hangszerek elhelyezésére szolgáló tároló polcok, fali tartók, Audiovizuális hangszerek, magnó, CD-k, Hangkazetták, Hangtár, Szakkönyvek/ zenehallgatási gyűjtemény,Kisemberek dalai, Ének az Óvodában, Dalos könyvek/

Rajz, mintázás, kézimunka:

-Ceruzák, ecsetek, zsírkréták, festékek, ollók, ragasztók, szövőkeretek, kartonok, kéz munka papírok, krepp-, merített- papírok, hurkapálcák, természetes anyagok az évszaknak megfelelő termékek, ruhaanyagok ,filcek, gyapju, fonalak. Barkács könyvek, művészeti albumok.

Mozgás, mozgásos játékok:

-A mozgás fejlesztésre jól felszerelt torna szoba áll a rendelkezésünkre: Bordásfal, Ovi – kondi, füles labdák különböző méretben,, karikák, botok, szalagok,egyensúlyozó tölcser, egyensúlyzó eszközök, bújóka, körkötél , labdák/ marok-,gumi-, foci- labdák/ Mozgás fejlesztő táska kelléke. Zsámolyok, padok, szőnyegek, kosárlabda állvány. Mozgás kotta elemei.

Az udvari mozgást segítő eszközök: mászóakák, hinták, csúszdák, mérleg hinták, foci pálya, és tágas hely az egyéb mozgásformák gyakorlásához.

Játékban integrált tanulás

-Készség és képesség fejlesztő eszközök, társas játékok, kártyák, memória játékok, képkirakók, Minimat készlet eszközei, képkártyák, DVD-k, Szakkönyvek / Hazánk tájai, Színek- Számok- Állatok –világa/ Feladat gyűjtemények, Hang kazetták. Videó,Videó-kamera, Fényképezőgép,DVD lejátszó,Hordozható számítógépek, projektor.

Kísérletezés eszközei: Nagyítók, tároló dobozok, szűrők, tölcserék, üvegek magvak, termések. Homok-víz asztal, locsolók, cserepek, akvárium, gyümölcsaszaló, gyümölcscentrifuga, hajszárító, kukoricapattogtató. Mérlegek / karos mérleg/.

Munkajellegű tevékenységek:

-A gyermek méretének megfelelő, kötények, partvis, seprű, lapát, törő kendők, szerszámok / kapa, gereblye, locsoló, lombseprű, hólapát, /.

2. Óvodánk célja és feladata:

Nevelési alapelveink:

- A személyiség tiszteletben tartása, [gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával: oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben](#)
- A gyermek mindenekfelett álló érdekének biztosítása.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs óvodai légkör biztosítása.
- A gyermeki szükségletek figyelembe vétele.
- Esélyegyenlőség biztosítása.
- A hátrányokkal küzdők és a tehetséges gyermekek differenciált segítése.
- A gyermek - mással nem helyettesíthető - játékhoz való jogának tiszteletben tartása

Szemlélet módunk:

Nevelő-fejlesztő munkánk hagyományokra épülő, ugyanakkor fogékonyak vagyunk az új értékekre és megpróbálunk megfelelni a mindenkori társadalmi elvárásoknak. Munkánk során célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, családias légkörben nevelkedjenek. Mindezt a családokkal közösen végezzük, a partnerközpontú működési szemléletet követve.

Nevelési elképzelésünk lényege, hogy az óvodai nevelést egy egységes folyamat első intézményi szakaszaként értelmezzük, amelynek törés nélkül kell folytatódnia az iskolában, illetve azt követően az élet során.

Mint nevelési intézmény ellátjuk az óvó-védő, szociális, nevelő-fejlesztő feladatokat. Pedagógiai funkciókat tekintve pedig felvállaljuk az iskolai életre való előkészítést úgy, hogy az iskolába kerülő gyermekeink olyan pszichés fejlettséggel rendelkezzenek, amely a tanulásra, mint fő iskolai tevékenység formára alkalmassá teszi őket.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink az iskolai élet megkezdésére rendelkezzenek megfelelő kompetenciákkal - önismerettel, önértékelő képességgel, tudjanak önállóan gondolkodni, testi-lelki-szellemi fejlettségük megfelelően az óvodáskor végére elérendő szintnek.

Kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását.

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő alternatívákat kínálunk.

Építünk az óvodáskorú gyermekek sajátos tevékenységeire, mint játék, mozgás, vers, mese, rajzolás, kézimunkázás, ének - zene, természet- és állatok gondozása, védelme, a falusi élet megszerettetése.

Munkánkat szolgáltatásnak tekintjük, folyamatosan képezzük magunkat, hogy egyre magasabb színvonalon tudjunk dolgozni

Alapvető szemléletünk, hogy minden ember pótolhatatlan, senki mással nem helyettesíthető.

Gyermekképünk:

Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Minden ember vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, és az alkotó tevékenységekhez, ha mindezt az óvodában megkapja, kialakul az óvoda tartása, önállóvá, nyugodttá és kiegyensúlyozottá válik, tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

Óvodaképünk:

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

2.1. Óvodánk célja:

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek egészséges személyiség fejlesztését egy olyan élmény gazdag környezetben végezzük, ahol a gyermekek szeretetteljes légkörben, teljes biztonságban kibontakoztathassák képességeiket, egyéni fejlődésüknek, érésüknek megfelelően. Beleértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is.

Célunk a gyermekek és a falusi környezet közötti erős érzelmi kötődés kialakítása, a környezethez való pozitív érzelmi viszony erősítése.

Biztosítjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelését, az önazonosság megőrzését, ápolását erősítését, átörökítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Az óvodai nevelésünk magyar nyelvű.

2.2. Feladata:

A komplex tevékenységi formák gyakorlása közben a gyermekek életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő tájékozottságra teyenek szert.

Anyanyelvi kommunikációs képességfejlesztés a gyermekei tevékenységeken keresztül az önkifejezés és tanulási képesség megalapozásához.

Irodalmi alkotásokon keresztül a gyermekek pozitív viszonyának erősítése a környezetükhöz.

A környezet tevékenység megismerésével a lakóhelyünk, és a természet szeretetére, a környezet esztétikájára nevelés. Az emberi munka környezet formáló szerepének hangsúlyozása, mellyel a környezetünkben élő emberek munkájának hasznosságát és munkájuk megbecsülését igyekszünk hangsúlyozni.

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az **érzelmi és erkölcsi nevelés**, és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. **A gyermek az óvodáskor végén** belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben **majd az iskolában**, az óvodásból iskolássá érik, és a rugalmas beiskolázás pedig lehetővé teszi, az életkor figyelembevételével mellett a fejlettség szerinti iskolakezdést

3.A nevelés kerete

3.1.Egészséges életmód alakítása

Célja: A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása testi fejlődésük elősegítése.

Az óvodapedagógus feladata: A gyermekek életkorának megfelelő élet ritmusa kialakítása, rendszeres tevékenységek biztosításával testi-szellemi fejlődés segítése.

Az eltérő környezetből érkező gyermekek, így a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket és szüleiket ösztönözzük, és segítjük az egészséges életmód szokásainak elsajátításában.

Az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- **az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;**
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása; a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

- a) Gondozás, szokásrend kialakítása
- b) Testi nevelés, mozgásigény kielégítése

c) Egészségvédelem, edzettség, biztonságos környezet

Gondozás, szokásrend kialakítása:

Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele az óvónő és a család, a gyermekek közötti jó kapcsolat. A kiegyensúlyozott, nyugodt légkör megteremtésével biztosítjuk a gyermekek jó közérzetét, ami minden tevékenységhez szükséges.

Már az óvodakezdés előtt felkeressük a halmozottan hátrányos helyzetű családokat, a látogatások alkalmával betekintést nyerünk a családi körülményekbe, megalapozzuk a bizalomra épülő kapcsolatot.

Az óvodába lépéskor, miután anamnézist készítünk a gyermekekről, megtervezhetjük az egyéni bánásmódot. Folyamatos megfigyeléssel testsúly, testmagasság, kéz-láb, stb. összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok feltárását.

Fontosnak tarjuk, hogy óvodai szokásrendünk, nevelési hatásaink elősegítsék, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően képesek legyenek a környezetükhöz optimálisan alkalmazkodni. Őszinte tapintattal igyekszünk közeledni hozzájuk személyiségünkkel, értékrendünkkel példaként szolgálni. A helyes életritmus kialakításánál figyelembe vesszük a családból hozott szokásokat, illetve a családdal együtt alakítjuk ki fokozatosan. **Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit, kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetűek egyéni sajátosságait. Egyéni fejlesztő lapon rögzítjük a gyermek jelenlegi aktuális szintjét, és ennek megfelelően dolgozzuk ki az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési tervet.**

Biztosítjuk a higiénikus gondozásra az elegendő időkeretet, és az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezethez az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk, de a teendőket mindaddig együtt végezzük, amíg nem biztosak a napi élethez szükséges szokások sorrendjében.

A szokások pontos menetét a csoportban dolgozó óvónő, a dajka néni bevonásával megbeszéljük az azonos megvalósítás érdekében. A szokásrendet az óvoda minden csoportjában igyekszünk egységesíteni.

- Az önkiszolgálási, önellátási szokásokon túl figyelemmel kísérjük:
- A játéktevékenység szokásait /egymás közelsége, egymás játék tevékenységének játékterületének tiszteltében tartása/

- A társas kapcsolatok szokásait /udvariasság, segítőkészség, empátia, a másik elfogadása, a beszédkedv szokása/
- A munka jellegű szokásokat / növények gondozásával kapcsolatos tevékenységek, takarékosági szokások, víz, energia, használati tárgyak/
- A természeti és technikai környezettel kapcsolatos szokásokat /környezet, esztétika, hulladék kezelés, igény szint/.
- Fontosnak tartjuk a szülőkkel való párbeszédet, indirekt módon a szülők formálását.
- **Rendszeres napi, heti tájékoztatást igyekszünk adni a gyermek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek tartalmáról, a gyermekek alkotásairól.**

Testi nevelés, mozgásigény kielégítése:

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap, edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, amely növeli a gyermekek testi edzettségét, ellenálló képességét.

Nagy hangsúlyt fektetünk a szabadban való tartózkodásra. Lehetőség szerint minél több alkalmat keresünk a szabadban történő tevékenykedtetésre / dalosjátékok, mese vers hallgatás, mondókázás, vizuális lehetőségek, barkácsolás /.

Téli és esős időben is inspiráló mozgáseszközöket alkalmazunk a mozgásigény felkeltésére, kielégítése.

Környezetünk adta lehetőség – Zagyva gát, Kísszög- kihasználásával biztosítjuk minden évszakban a gyermekek nagy mozgásigényének kielégítését.

A környezet adta adottságokból lehetőségünk nyílik az alábbi eseményekre: /sportvetélkedő, sétatokozás, erdei séta, szánkózás, kerékpározás, gyalogtúra, csónakázás, erdei ovi/

Mozgásigényük kielégítése mellett fontos szerep jut a pihenés és az alvás biztosításának is az óvodáskorú gyermekek napirendjében. A nyugodt pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket /szellőztetés, csend, nyugalom teraszon történő pihenés/.

A délutáni pihenés előtt mindennap mesélünk, verset mondunk vagy altatódalt énekelünk. Figyelembe vesszük az eltérő alvási igényeket, lehetővé tesszük, hogy a korábban ébredő gyerekek csendesen tevékenykedjenek. Az iskolába menő gyerekek pedig igény szerint pihenhessenek, előkészítve őket az iskoláskor napirendjére.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás. Az óvodában napi háromszori étkezés biztosított. Figyelemmel kísérjük a gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységüket. Tapintattal kívánjuk szoktatni őket az ismeretlen ízekhez. Naponta vitaminperceket iktatunk be, amelyen a szülők által behozott zöldségek, gyümölcsök kerülnek tálalásra. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakaszában igény szerint ihassanak.

Egészségvédelem, edzettség, biztonságos környezet

Egészségük megőrzéséhez fontos, hogy edzettek legyenek, amelyek minden évszakban a szabad levegőn tartózkodással biztosítunk.

Télen a téli örömeket élvezhetik, szánkózás, csúszkálás, hógolyózás. A víz edző hatását jó időben, vödörökben lévő víz pancsolásával, melegvizes slagos locsolással élvezhetik.

Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását, a fertőtlenítést, a környezet tisztán tartását. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk elkerülni.

Az óvodában megbetegedett gyermekeket fokozott gondoskodással elkülönítjük, a szülőket értesítjük.

A gyermekek egészségügyi szűrése óvodánkban biztosított. /tartás, látás, fogászat, hallás/.

Gyermekorvosi védőnői közreműködéssel, egészségügyi tartalmú programokat szervezünk a szülők számára, és azt reméljük, hogy különösen a halmozottan hátrányos szülők körében végzett felvilágosító tanácsadó munka hatására, a gyermekek otthoni egészséges életmódja is javul.

A balesetek elkerülése miatt a személyi és tárgyi feltételeket igyekszünk biztosítani a gyermekek tevékenységei során, és az aktuális óvó-védő rendszabályokkal megismertetjük a gyerekeket.

Az egészségükre ártalmas tényezőket igyekszünk kiszűrni a használati eszközök folyamatos ellenőrzésével.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- Tudnak önállóan felszólítás nélkül szükség szerint tisztálkodni, fésülni, ismerik a tisztálkodás sorrendiségét, és szabályait.
- Zsebkeendő használatát igénylik, köhögéskor, tüsszentéskor önállóan használják

- Önállóan használják a mosdót, és a saját tisztálkodási eszközeiket.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek, az evőeszközöket ismerik, helyesen használják.
- Az étel fogyasztásánál önállóan felismerik a szükségletüknek megfelelő mennyiséget, önállóan öntenek folyadékot a kancsóból.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Igényükké válik a tiszta, esztétikus környezet.

Napirendi javaslat

6 ⁰⁰ – 10 ³⁰	Játéktevékenységek a csoportszobában. Egyéni és csoportos tevékenységek, részképességek fejlesztése. Testápolás, folyamatos reggelizés. Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok feldolgozása mikrocsoportos szervezési formában.
10 ³⁰ - 12 ⁰⁰	Játék a szabadban, mozgás, mozgásos percek. A környezet tevékeny megfigyelése /mikrocsoportos megfigyelés, séta, kirándulás, munkajellegű tevékenységek, beszélgetés/.
12 ⁰⁰ - 12 ⁴⁵	Testápolás, ebéd.
12 ⁴⁵ - 15 ⁰⁰	Mese, pihenés, alvás. Folyamatos ébredés, csendes tevékenységek.
15 ⁰⁰ - 17 ³⁰	Testápolás, mozgásos percek, uzsonna. Játék a csoportszobában vagy a szabadban.

A megjelölt időkeretek rugalmasan változhatnak az évszak vagy az aktualitások függvényében.

3.2. Az érzelmi és erkölcsi nevelés és az értékorientát nevelés,

Célja:

A gyermekek egyéni érdekeinek, szociális képességeiknek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján különös figyelmet fordítva a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.

Feladata:

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.

A gyermek-gyermek, az óvodai **alkalmazottak**-gyermek pozitív érzelmi kapcsolatának kialakítása.

Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok érdekében.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket a befogadás pillanatától kezdve szeretetteljes, gondoskodó, biztonságot nyújtó családi légkörben fogadjuk.

Figyelünk arra, hogy a befogadásnál a gyermekeket kedvező hatások ériék. Szükség szerint lehetőséget biztosítunk, hogy a szülő és gyermek együtt ismerkedjen az óvodával. Így betekinhetnek az óvoda szokásrendjébe, belső életébe, könnyebbé téve a gyermekek számára az új környezet elfogadását. Testvérpárok esetén lehetőséget biztosítunk a csoportban a hosszabb együttlétre, erősítve ezzel is kisebb testvér biztonságérzetét.

Megismerjük a gyermekek otthon kialakult szokásait, napirendjét. Kedves játékaikat elhozhatják az óvodába. Az ismerős és nagyobb gyermekek szeretettel veszik körül az újonnan érkezőket, „bemutatják” az óvodát. Ilyen családias légkörben kedvezően alakulnak társas, baráti kapcsolataik, egymáshoz való viszonyuk. Megmutatjuk jeleiket, melyet közösen választhatnak ki, a testápolásnál, étkezésnél használatos tárgyakat is különös gonddal ismertetjük meg. Az egyéni képességek figyelembe vételével játékosan gyakorolhatjuk a különböző tevékenységeket. A csoportok közötti átjárást biztosítjuk, segítjük a barátságok kialakulását, a különbözőségek elfogadását, az érzelmileg átélt közös feladatok megvalósulását.

Óvodánk sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is biztosítja.

Abból indulunk ki, hogy a sajátos nevelést igénylő gyermek is teljes értékű ember, joga hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Arra törekszünk, hogy a gyerekek őszintén elfogadják, torelálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes legyen számukra.

Igyekszünk olyan pedagógiai környezetet kialakítani, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetes.

Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban, és [az óvoda valamennyi alkalmazottjában társra](#), ha kell, természetes támaszra találhassanak.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg a helyét a közösségben. Nevelési célunk, hogy igényévé válják a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van, igénye egyedül is tevékenykedhessen.

Az óvodában a szokásrendszert úgy alakítjuk ki, hogy az, következetes, megalapozott, érzelmi biztonságot nyújtó legyen.

A pozitív érzelmeket erősítjük, a negatívakat fékezzük. Mindezek feltételezik a közösség „lelki egészségét” és harmóniáját.

Biztosítjuk azokat a feltételeket környezetünkben, amely alapján a gyermekek reális Én-képe, pozitív érték rendje, helyes viselkedése kialakulhat.

A felnőttek pozitív példája, bátorítása, türelme, szeretete segíti e feladat megvalósulását.

Az óvónő által közvetített értékrenddel a gyermekek kezdetben érzelmileg, később belátás alapján azonosulnak. Az azonosulás elősegíti a csoport közösséggé formálását. Óvodánkban hagyomány a gyermekek születés- és névnapjának megünneplése. A közös ünneplés, együttlét, élmény erősíti a csoport összetartozását.

A falusi rendezvényeken való részvétel pedig erősíti a gyermekek tágabb közösséghez, szülőföldhöz való kötődés alapjainak megteremtését.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben is kifejezik.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása.
- Türelmesen meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- Én tudatuknak kialakulásával, önkifejező képességük révén és az önértékesítő Törekvéseiknek, segítségével képessé válnak az önálló helyzetmegoldásokra.
- Örülnek a közös élményeknek, sikereknek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Érzelmileg elfogadják egymást, értik környezetük jelzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, megértőbbek, türelmesebbek lesznek, társas viszonyuk megszilárdul.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
-

3.3..Az anyanyelvi, -az értelmi nevelés fejlesztés megvalósítása

Célja: A tiszta érthető beszéd kialakítása, az anyanyelv fejlesztése az óvodai nevelés komplexitásával.

Bátran beszéljenek, nyilvánítsanak véleményt.

Feladata:

A beszédkedv felkeltése, ehhez megfelelő légkör biztosítása, szókincs gyarapítása.

Az életkori és egyéb beszédhibák korrigálása helyes minta és szabály közvetítésével.

Feladatunk a hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása, /a szegényes szókincs, alacsony beszédszínvonal kifejezőmód, illemszabályok /.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Ügyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket sem gátoljon nyelvi lemaradása a megismerő tevékenységekben, társas kapcsolatok alakulásában.

Külön figyelmet fordítunk a nyelvileg gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit, és szükség esetén logopédushoz fordulunk.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A társas környezet segítségével megtanulják a hangok észlelését, helyes kiejtését, a szavak megértését, alkotását.
- Gyarapodik a sokoldalú tapasztalatszerzés és ismeretanyag által szókincsük.
- Elsajátítják, alkalmazzák a helyes viselkedési szabályokat.

4. A tevékenység kerete

4.1.A környezet csodáinak felfedeztetése a falusi környezet kiemelésével.

A gyermek és környezete.

A környezettel való ismerkedés a gyermek születésétől kezdődik, majd egyre bővül az ismeretszerzési folyamat.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. A családi nevelés szokásainak figyelembevételével, arra építve már óvodáskorban megkezdjük a természetszerető, környezetvédő ember személyiségének megalapozását. Megteremtjük az érzelmi vonzódást a környezet csodáinak felfedeztetéséhez. Ehhez biztosítjuk a tevékenységek gazdag választékát, amelyben – irodalom, zene, vizualitás, mozgás, munkajellegű tevékenységek rendezés – a szerzett élmények feldolgozásra kerülnek.

Az óvodai élet az értékek közvetítésében példát ad a gyermeknek, a szülőknek melyben kiemelkedő szerepet tölt be az óvónő személyisége. Nevelőtestületünk szemlélete, hozzáállása biztosítja a természetszerető – környezetbarát óvodai élet megszervezését.

Célunk:

A közvetlen és a tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása, a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt: Ok- okozati összefüggések megláttatása. A falusi környezet megszerettetése a jó és a szép megláttatása, megbecsülése. *A tapasztalás révén olyan képességek fejlesztése, amelyeket önállóan is képes alkalmazni a mindennapokban.*

Feladatunk:

- A változó természet szépségének megláttatása
- Az évszakok változásának ok-okozati összefüggéseinek felismertetése,
- A gyermek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

- *A társas magatartás alakítása a környezettel való ismerkedés során, a különböző kísérletek tapasztalások alkalmával megvalósított kooperációs tanulási technikák segítségével.*
- *A falusi népszokások felelevenítésével a szülőföldre való pozitív érzelmi viszony erősítése. Lokálpatriotizmus erősítése.*

Egyéb hagyományok beépítése az óvodai életbe /Állatok Napja, Föld Napja, Víz Napja, Madarak és Fák Napja/, *az négy őselem témaköreinek felhasználásával. /levegő, tűz, víz, föld /*

Szemlélet módunk, elveink:

*Igyekszünk az objektív valóságot feltárni a gyermek előtt. Ezt úgy érhetjük el ha témát sokoldalúan dolgozzuk fel, összekapcsolva a gyakorlattal , tevékenykedtetéssel. **Néhány témakör részletes feldolgozása a családi háttér miatt indokolt, pl: „ gondozás, öltözködés”***

Közvetlenül természetes környezetben megtekinthetik a háziállatokat, gondozásukat, a növények termesztését a kertben, a határban, a mezőt, annak növény és állatvilágát, a folyót. Végzünk összehasonlításokat, méréseket, vizsgálatokat, kísérletezünk.

Mindezt érzélem gazdag, hangulatos légkörben a falusi népi hagyományok felelevenítésével szervezzük. A gyermekek minden tevékenységben egy egyéniségüknek, fejlettségüknek megfelelően vesznek részt, a problémákat képességeik szerint oldják meg.

Tág lehetőséget biztosítunk a „játszva” történő felfedeztetéshez, megismeréshez úgy, hogy a gyermekek maguk is aktív részeseivé váljanak környezetük formálásának.

Elvünk, hogy a kisgyermek korban szerzett élmények meghatározóak a későbbiekben, az élmények feldolgozásának színtereként pedig a játék szolgál. A játékon keresztül megvalósul a tanulás, a gyakorlatban megszerzhető tapasztalatokon át pedig eljutnak a gyermekek a konkrét fogalomalkotásig.

A játékban felhasznált ismereteit átéli, folyamatosan gyakorolja, tevékenységeiben alkalmazza a gyermek. Igyekszünk mindent a természetes környezetben megfigyeltetni, minden lehetőséget kihasználni a szabadban tartózkodásra.

Nevelési tervünk évszakok szerinti felosztásban készül, amely az évszakok változásaira, a mindennapok realitására, ünnepekre, aktuális eseményekre épül.

Azon csoportokban, amelyekben bevezetésre került a kompetencia alapú nevelés , a mi helyi programunkhoz igazítva válogatunk a felajánlott tématerv javaslatok, megismerési lehetőségek közül.

A szókincs, a szókészlet bővítését a gyermekek tapasztalatai, élményei szolgálják. Odafigyelünk a gyermekek kérdéseire, megnyilvánulásaira, észrevételeire. Lehetőséget biztosítunk, hogy összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Életkori sajátosságainak megfelelően eligazodnak a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetükben.
- Ismerik lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között. Értékelik a természet szépségét, annak növény és állatvilágát óvják, védik.
- Ismerik és megkülönböztetik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik a közvetlen környezetük növényeit,
- Megismerik, a lakóhelyükön lévő intézményeket, üzleteket, a község nevezetességeit.
- Felfedezik, megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat. *Képesek alkalmazni a mindennapokban a megszerzett ismereteket, megfigyeléseikből, tapasztalataikból, önálló következtetések levonására képesek.*
- Ismerik az őket körülvevő közlekedési eszközöket, az elemi közlekedési szabályokat.
- Ismerik a néphagyományokat, a falusi élet szokásait.
- Kialakul igényük a környezetük szépítésére, megóvására.
- Az iskolai tanuláshoz szükséges értelmi képességeik jól fejlődnek.

5. Tevékenységformák

5.1. A játék:

A gyermek játéka olyan önként vállalt, szabad, örömteli és többnyire különböző vágykielégítő tevékenység, amelynek célja a játékon belüli, a játékban önmagában van. A kisgyermeknek azért elsődleges (meghatározó) tevékenysége, mert nincs semmi olyan egyéb tevékenység ebben az életkorban, amely olyan mértékben volna képes hatni a gyermek szinte valamennyi pszichés, motoros és szociális személyiségkomponensére, mint a játék. Játékkal, játszás közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, s ismeri fel önmaga lehetőségeit

és korlátait is. Felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőtthöz való hasonlítás igénye, szocializációs indítékai a pszichikus szükséglet rangjára emelik a játékot

A gyermek a játéka során a szerzett tapasztalatokat, élményeket átéli, feldolgozza, és így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenységgé, melyben fejlődik a valóságról alkotott képe.

Óvodás életkorban a gyermek legegységibb pszichikus szükséglete, létformája a játék. Ebből következően a gyermeknapon hét-kilencóránál több játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját a gyermek életében.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Az óvodában kiemelt a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék két formája - szabad játék és a kezdeményezett, vagy más néven inspirált, pedagógiai játék.

A szabad játék abban különbözik a játék más formáitól, hogy annak kereteiben csak a spontán tanuláshoz van létjogosultsága, mert:

- teret ad a gyermek önállóságra törekvésének
- tevékenységi lehetőséget biztosít
- alkalmas a gyermek igénye szerinti gyakorlásra, ismétlésre
- folyamatosan jelentkező problémahelyzetek megoldásában örömet ad a gyermeknek
- a tevékenységek jellemző sajátosságához igazodó hatások közvetítésével a személyiségformálás eszközei (tapasztalatok, képességek, tulajdonságok stb.)
- Minden játék, de különösen a szabad játék a tanulással szemben a gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget.
- A szabad játék célja maga a játszás, melyet a gyermek fogalmaz meg, s amely az örömszerzés által motivált.

Célja: Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak.

Feladata:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása
Légtér – hely – idő – eszköz – tapasztalat – élményszerzés

Az óvodában megjelenő játékfajták tartalmának gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.

- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
- Az óvónő játékesztő módszereinek helyes megválasztása.

Léggör:

Nyugodt, családi légkörrel biztosítjuk, hogy a gyermekek a környezetükről szerzett tapasztalataikat, élményeiket a játékban szabadon megvalósíthassák. E megvalósításban fontos szerep jut az együttjátszásnak, a gyermekek játékába való beleélésnek, együttérzésnek, segítségnek, türelemnek.

Hely:

A gyermekek nyugodt játékához biztosítjuk a megfelelő helyet a csoportszobában, udvaron egyaránt. A különböző játékfajtákhoz a csoportszobában a játékteret otthonosan, kuckósítva a szabad mozgásnak lehetőséget biztosítva alakítjuk ki, illetve alakíthatja a gyermek

Idő:

A folyamatos és rugalmas napirend lehetővé teszi a kiegyensúlyozott, elmélyült játék kialakítását. Lehetőséget adva az önálló szabad játékban történő tevékenykedtetésre, hogy a gyermek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan, és lehetőleg zavartalanul folytathassa a számára kedves tevékenységet, ami mindig életkorának megfelelő, és egyéni képességeinek előre haladását segíti.

Eszközök:

Esztétikus, a gyermekek érdeklődését felkeltő eszközöket kínálunk, biztosítunk. A különböző játékfajták eszközeit bővítjük, lehetőséget adva az egyéni és életkori sajátosság alapján történő fejlesztésre. Meglévő játékeszközöinket praktikus, egyszerű, félkész játékokkal bővítjük, amely lehetőséget biztosít a gyermekek kreatív ötleteinek megvalósítására.

Tapasztalat és élmény szerzés:

Biztosítjuk a napirend ésszerű, rugalmas szervezésével, hogy a gyerekek sokoldalú élményhez jussanak.

/piac, bolt, fodrászüzlet látogatása, posta, szárító üzem, pékség, baromfinevelde, lovarda, strucc tenyészet/

Az óvodában megjelenő játékfajták tartalmának gazdagítása:

A gyermekek családi, egyéni tapasztalatainak, élményeinek figyelembe vételével biztosítjuk a játékfajták tartalmának gazdagítását, fejlesztését.

Játék fajták:

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték során lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek a játékeszközök megismerésére, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálásához. A játék során a ritmikus gyakorlással fejlesztjük a szem – kéz koordinációt, tárérzékelésüket.

Szerepjáték

A gyermek szabadon dönt arról, hogy milyen játéktémát választ, milyen eszközzel, milyen helyen, mennyi ideje és kivel játszik. Lehetőséget teremtünk a gyermekek sokszínű szerepjátékához /lásd, tapasztalat- élményszerzés/ melyben fejlődik viselkedés kultúrájuk, alkalmazkodó képességük, egész személyiségük.

Dramatizálás – bábozás

A rendszeres ismétlődő meseélmény a dramatizálás, bábozás táptalaja. Ennek során fejlesztjük empátiás, segítő magatartásukat, kifejezőkészségüket, segítjük érzelmi hangulatuk átélését.

A dramatizáláshoz és bábozáshoz a szükséges kellékeket a gyerekekkel együtt készítjük. *A bábbal a gyermek együtt él, együtt mozog, együtt szenved. Az élmény az egész személyiségére hatást gyakorol.*

Szabályjáték

Megismertetjük a gyermekek az életkoruknak megfelelő szabályjátékokkal, a szabálytudat kialakítása érdekében. /társasjátékok, mozgásos játékok/. *Ebben a játék öröme a szabály betartása adja, spontaneitása a szabály önkéntes vállalásában érvényesül. A szabálytudat kialakítása mellett törekszünk arra, hogy a szabálytartás is kialakuljon.*

Konstruktív építőjáték

Az építés konstruálás során teret adunk ötleteik elképzeléseik megvalósulásának. Fejlesztjük kreativitásukat, biztosítjuk az alkotás örömeinek az átélését. Ez a készletünk fokozatosan fejlesztésre szorul.

Barkácsolás

Az igényhez kialakított helyen biztosítjuk az eszközöket. A közösen összegyűjtött anyagokból /termékek, magvak, dobozok, fa, textil, stb./ a gyermekek aktív közreműködésével a szerepjáték, bábozás tevékenységekhez eszközöket készítünk. Az alkotott munkákat megbecsüljük és felhasználjuk a játékukban.

Az óvónő játéksegítő módszerei

- játékot szemlélő, követő
- játékkezdeményező
- segítő, támogató
- durva játék esetén beavatkozó, pozitív irányba terelő.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- képesek egy játéktémát kitartóan, több napon keresztül játszani,
- közös játék során társas kapcsolatuk fejlődik, segítik egymás játékát, képesek társaik javaslatainak, ötleteinek elfogadására.
- Megismerkednek a játékeszközök tulajdonságaival, a tevékenység során fejlődik finom mozgásuk,
- Játékukban a szerepjáték dominánsam megjelenik,
- Egyéni ötleteik, elképzeléseik alapján képesek egyszerűbb, bonyolultabb, építmények, modellek, makettek létrehozására.
- Szívesen próbálkoznak bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges játékeszközök készítésével,
- Alkalmazkodnak egymáshoz, betartják a szabályokat,

- A játék során társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által elvárt magatartási normák. /pl: egymással osszák meg játékukat, vegyék figyelembe társaik véleményét, tolerancia, stb./

5.2. Verselés-Mesélés

A mese és a vers része az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. **A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.**

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgépe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – **népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi** –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvodáskorú gyermekek életkorának megfelelő irodalmi alkotások közvetítése élmény a gyermekek számára.

Célja:

- A tiszta, érthető beszéd kialakítása.
- A gyermekek érzelmi, értelmi képességeinek, erkölcsi szokásainak világgépnek fejlesztése.

- A különböző irodalmi alkotásokkal az irodalom megszerettetése, érdeklődésük felkeltése.
- Az anyanyelv fejlesztése az óvodai nevelő tevékenység komplexitásával.
- Bátran, nyíltan beszéljenek, nyilvánítsanak véleményt.
- Népi hagyományok ápolása.

Feladata:

- Beszédkedv felkeltése, ehhez megfelelő légkör biztosítása.
- Szókincs gyarapítása.
- Logikus, folyamatos beszédre nevelés.
- Költői nyelv megértésére nevelés.
- A gyermeki világkép alakítása.
- Az életkori és egyéb beszédhibák javítása, korrigálása /logopédus bevonásával/
-

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A társas környezet segítségével megtanulják a hangok észlelését, helyes kiejtését, a szavak megértését, alkotását.
- Gyarapodik a sokoldalú tapasztalatszerzés és ismeretanyag által szókincsük.
- Elsajátítják, alkalmazzák a helyes viselkedési szabályokat.

Irodalmi anyag:

Fontosnak tartjuk az évszakok, a természet szépségeire való fogékonyság megteremtését az irodalmi eszközeivel is. A megfigyelt eseményhez, jelenséghez, élőlényhez tartalmilag kapcsolódó vers, vers részlet spontán elmondásával fokozzuk, elmélyítjük a természet élmény hatását.

Az irodalmi művek így teremtik meg a természet megbecsüléséhez, megóvásához elengedhetetlen érzelmi alapot, elősegítve a gyermek természetszerető, környezetbarát felnőtté válását.

Az irodalmi művek kiválasztásának szempontjai

- Tiszta forrásból történjen
- Megfeleljen a gyermek egyéni, és a csoport fejlettségi szintjének, és a gyermekek szemléletmódjának és világképének.
- Az óvónő egyéniségének

Az irodalmi művek kiválasztásánál figyelembe vesszük azt, hogy a gyermekek eltérő környezetből érkeznek, vannak olyan gyerekek, akik itt hallanak először verset és mesét.

Az irodalom közege a nyelv. A népi mondókák, a népmesék, az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát közvetítik.

Falunk irodalmi értékeit felkutatjuk és közvetítjük a gyermekeknek. A Művelődési házunk rendelkezik a falu hagyományait felölelő gyűjteménnyel, amelyet munkánk során hasznosítunk. /népi mondókák, csúfolók, népi játékok, falusi népszokások/

Ezek gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra verselésre.

A mesék a gyermek érzelmi-értelmi, és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítőik.

Igyekszünk nagyszülőkkel, dédszülőkkel harmónikus kapcsolatot kialakítani, vendégségbe hívjuk őket, hogy meséljenek nekünk a régmúlt időkről. Így a gyermekek eredeti előadásban hallgathatják a népmeséket, verseket, rigmusokat.

A népi alkotások mellett fontosnak tartjuk a klasszikus, és kortárs irodalmi művek alkalmazását.

3-4 évesek ismerjenek meg 8-10 mondókát, verset. 10-12 új mesét.

- hintáztatók, höcöggetők, lovagoltatók
- mondókák, egyszerű mondókamesék.
- Rövid történetek, láncmesék
- Rövid versek állatokról, természetről
- Állatokról szóló egyszerű népmesék

4-5 évesek ismerjenek meg 10-12 mondókát, 6-7 rövid verset és 10-14 új mesét.

- több versszakos mondókák, kiszámolók
- névcúfolók
- ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt vidám ritmusváltó versek
- állatmesék,
- egyszerűbb tündérmesék
- találós kérdések

5 - 6 – 7 éves korban ismerjenek meg 10 – 12 mondókát, 6 – 8 verset tanulásra, 15-20 verset meghallgatásra, 15-20 új mesét.

- mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók
- találós kérdések, szólások, mondások
- bonyodalmas tréfás állat és tündérmesék, a népmesék és a műmesék köréből
- több versszakos versek természetéről, állatokról /humoros rímelő/
- folytatásos meseregények

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás, dramatizálás. Mindhárom korcsoportban törekszünk arra, hogy a mesék többszöri meghallgatása után élvezői és tevékeny résztvevői legyenek a mese dramatikus feldolgozásának. Fontos a nyelvi fejlődést segítő pozitív példa.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.

- igénylik a mesét, verset
- fejlődik beszédkésztségük, gondolkodásuk, szándékos figyelmük
- önállóan mondanak hosszabb verseket, megjelenik a versek hangsúlyozása
- tudnak önállóan mesét mondani
- tudnak történeteket kitalálni, a megkezdett mesét, történetet fantáziájukkal kiegészíteni.
- Képekről, egy-egy jellegzetes bábról külön fel tudják idézni a cselekmény egy-egy részletét.
- Érdeklődéssel fordulnak a színes, képes mesés könyvek felé, kialakul a könyvek iránti igényük.
- Ismerik és használják a csoport könyvespolcát.

5.3. Ének-zene, énekes játék, tánc

Célja:

A együtt éneklés, **tánc**, közös örömeinek felfedeztetésén keresztül az igényes zene fogékony, fejlett zenei képességekkel rendelkező gyerekek nevelése.

Feladata:

Életkoruknak megfelelő igényes zenei anyagok válogatása, zenei fogékonyságuk megalapozása. Közös éneklés, mondókázás, gyermektánc segítségével együttes élmény biztosítása, zenei képességek fejlesztése.

A mondókákat, énekes játékokat a magyar gyermekjáték hagyomány anyaga, valamint a művészeti értékű magyar népzenei sajtásokra épülő, igényesen válogatott klasszikus, és kortárs művészeti alkotások alkotják. Mindezekkel igyekszünk az óvodai zenei nevelés során a gyermekeket megismertetni, és ezeket komplexen felhasználni más nevelési területeken / festés zenére, zenés torna / .

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

3-4 éves korban a gyermekkel ölbeli játékokat, lovagoltatókat, csiklandozókat játszunk. A biztonságérzet kialakítását, a szeretet kapcsolatát erősítik az ilyen fajta zenei élmények 4-5 hangból álló játékos mozdulatokkal kísért énekes játékokkal ismertetjük meg a gyermekeket.

A kicsiknél legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését. Játékos mozdulatokkal a pozitív hatást erősítjük. Megtanulnak 5-6 mondókát, 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok kétnegyedes üteműek, melyekben negyed és páros nyolcad ritmusok vannak.

Játékközben megismerik a zenei alapfogalmakat, egyenletes lüktetést, a halk, hangos közti különbséget, a környezet hangjait, a csendet a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

4-5 éves korban a gyermekek ölbeli játékait mondókákkal, énekes játékokkal bővítjük. Megismertetjük a hullámvonal, csigavonal és a szerepcserére épülő játékokkal.

Megismernek 4-5 új mondókát, 12-14 új gyermekdalt, a korábban tanultakat ismétljük. Lehetőséget biztosítunk az önálló éneklésre, a halk-hangos, magas-mély hangok közötti különbség gyakorlására. Az együtt készített ritmus hangszerekkel ismételhetik az egyenletes lüktetést, érezhetik a mondókák, dalok ritmusát.

5-6-7 évesek zenei ismeretei kiolvasóval bővülnek, a körjátékoknál megjelennek a bonyolultabb mozgások, a hidas, a kapus, felelgetős játékok.

Megismernek 4-7 új mondókát, 14-18 új énekes játékot, 3-4 alkalmi műdalt. A tanult dalokat ismételik, az élmény felidézésre lehetőséget biztosítunk. A zenei alapfogalmakat differenciáltabban érzékelik, fejlődik hallásuk, ritmus érzékük, mozgásuk. A zenei anyagokat igényesen válogatjuk, az évszakok sajátosságaihoz igazodva, a gyermekek adottságának figyelembevételével. Falusi természet közeli, környezetünk a népi dalok, játékok széleskörű megismerését teszi lehetővé, mellyel a gyermekek zenei élményvilágát, nevelését színesítjük. /helyi népdalkörrel közös kapcsolat/

A zenei anyag, és a zenehallgatási anyag összeállításánál, figyelmet fordítunk a más nemzetiségű gyermekek hovatarozására, úgy, hogy az olyan zenei tudáselemeket közvetítsen amelyeket a magyar anyanyelvű gyermekek is megértsenek, és kötni tudjanak a már meglévő magyar vonatkozású ismereteikhez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- a gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat
- ismerik a zenei tárokat
- önállóan és örömmel kezdeményeznek mondókákat, dalokat
- megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a dal ritmust
- az énekes hangszeres előadást érdeklődve hallgatják
- esztétikusan, egyöntetűen mozognak, változatos térformákat alakítanak, ismernek egyszerű tánclépéseket.

5.4. Rajzolás, festés -mintázás-kézimunka

Célja:

A szépet észreévő, létrehozó a környezet esztétikus átalakítására képes személyiség formálása.

Feladata:

- téri, formai tájékozódás fejlesztése
- színeképzet alakítása
- a szépség iránti vonzódás megalapozása
- a gyermeki képzelet, fantázia világ, gondolkodás gazdagítása
- alkotóképesség, önbizalom fejlesztése
- anyagok, munkafogások, technikai alapelemek megismertetése, önálló alkalmazása.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Más tevékenységekhez hasonlóan, ennél is fontosnak tartjuk, hogy megfelelő eszközöket, helyet, időt biztosítunk a gyermekek alkotó tevékenységéhez. Az eszközöknél törekszünk az esztétikus, természetes praktikus eszközválasztásra minőségben és mennyiségben egyaránt. A tevékenységhez nyugalmas, átlátható légkört biztosítunk, így a gyermekek zavartalanul, nyugodtan tevékenykedhetnek. Biztosítjuk a sokféle tapasztalatszerzést, élményforrást, felkeltve így a gyermekek tevékenységi vágyát. Megismertetjük a különböző technikákkal a

gyermeket, amely alapján kreatív fantáziájukat sokszínű technika alkalmazásával kibontakoztathatják. Az élményszerző gyűjtőmunka során összegyűjtött anyagokat szabadon felhasználhatják.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosít, helyet és teret. Magát a tevékenységet és ennek örömét tartjuk fontosnak, valamint az igény kialakítását az alkotásra, az önkifejezésre a környezet esztétikai alakításra és az esztétikai élmények befogadására.

A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek bevonásánál nagyobb hangsúlyt fektetünk az eszközök, és technikák megismerésére, és gyakorlati alkalmazására, hiszen ezek a gyerekek otthon nem rendelkeznek az ábrázolás eszközeivel.

3-4 éves gyermekek ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel, technikákkal. Firkálnak, rajzolnak, mintáznak. Törekszünk az esztétikum iránti igényesség és értékelő képesség kialakítására. A gyermekekkel együtt éljük át a felfedezés, az alkotás, színek, formák adta örömet, esztétikai élményt.

Lehetőséget adunk a csoportos tevékenykedtetésre, az együtt alkotásra. Ezzel azt kívánjuk elérni, hogy képesek legyenek egymás közt kommunikálni a feladatokat megosztani, elismerni egymás alkotó elképzeléseit, segítve a közös munka létrehozását.

A gyermekek fejlődését, szabad próbálkozásait segítjük. Képalakítás különböző technikákkal: Festés, rajzolás, ragasztás, agyagba, homokba, karcolás, nyomat.

Plasztikai alakítás:

Nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, karcolva, tépegetve.

Építés:

Különböző tárgyakkal formák, alakzatok létrehozása.

4-5 éves korban a gyermekek alkotó-alakító tevékenységét új témákkal, technikákkal bővítjük. Rajzaik a térbeliség szándékát tükrözik, személyek, tárgyak, cselekmények jellemző jegyei megjelennek produktumaikban. Próbálkoznak a képfelület betöltésével.

Egyszerű díszítő elemeket jól alkalmaznak, alkotó munkájukban megjelenik a barkácsolás.

5-6-7 évesek gazdag tapasztalattal rendelkeznek a térbeli viszonyok tekintetében. Képalakításban is megjelenik az elemi térviszonyok jelölése.

Biztonsággal használják a képi kifejezés eszközeit. Tudatos színválasztással jelölik képeik hangulatát. Sikeresen emelik ki a megkülönböztető jegyeket forma ábrázolásukban megjelenik az emberábrázolásukban az egyszerű mozgások illusztrálása. Önállóan tudják a technikákat alkalmazni, egyszerűbb játékokat, kellékeket is készítenek. Természetes és egyéb anyagokból ajándékokat is készítenek a gyermekek. /születés és névnapra, anyák napjára, barátaik számára, karácsonyra/.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket,
- örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak
- örülnek alkotásuknak, a közösen készített kompozíciónak
- megismerkednek különböző technikákkal, amelyet a tevékenységük során szabadon használnak a kreatív megvalósításhoz
- érték ítéletüket megfogalmazzák, elfogadják mások véleményét
- képesek környezetük esztétikus formálására,

5.5. Mozgás, mozgásos játékok

Célja:

A gyermekek harmonikus mozgásának testi képességeinek alakítása, fejlesztése.
Játékos mozgásigényük kielégítése.

Feladata:

- a gyermekek egészséges fejlődésének biztosítása
- **Pszichomotoros** képességek fejlesztése
- kondicionális képességek /erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség/ fejlesztése,
- mozgás készségük fejlesztése /nagy és finom mozgások/
- testséma fejlesztése, testrészek megismerése
- egészséges versenyszellem kialakítása
- pozitív személyiség tulajdonságok erősítése, **tanulási képességek kompetenciák alakítása.**

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás a gyermekek lételeme, amely az egész óvodai életet átszövi. Ezért a napirendünket úgy szervezzük, hogy a gyermekek számára biztosítjuk mindazokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermek szabad- és szervezet mozgását és tevékenységét.

A mozgásos feladatok, játékok tervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni teherbíró képességeiket, a csoport összetételét.

A mozgásfejlesztés területei:

- testnevelés
- mozgásos percek
- játékidőben történő szabad mozgás

Testnevelés

A testnevelés foglalkozások tervezésénél fontosnak tartjuk a feltételeken túl /egészséges tiszta környezet, nyugodt légkör, biztonságos eszközök/, hogy a foglalkozások a gyermekek számára örömteli, vidám hangulatban történjenek. Lehetőséget biztosítunk,

hogy a gyermekek egyéni adottságaiknak, tempójuknak megfelelően vegyenek részt, gyakorolhassák a mozgásos tevékenységeket. Különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot.

A szervezésénél a folyamatosságra törekszünk, a várakozási időt minimálisra csökkentjük. A fokozatosság elvét szem előtt tartjuk. Az előkészítő gyakorlatokkal járás, futás előkészítjük a főgyakorlatokat és az azt követő játékot.

Az éves anyag összeállításánál figyelembe vesszük a helyi lehetőségeinket, adottságainkat. A mozgásos tevékenységeket benn a csoportszobában, vagy a szabadban végezzük az időjárás függvényében. /pl. távol ugrás, labda, babzsák gyakorlatok, kötélgyakorlatok/.

Egyszerű magyarázattal, ösztönzéssel, óvónői bemutatással segítjük a feladatok megoldását.

3-4 éves gyermekeknél a nagymozgások fejlesztése a feladat, a nem kellően kordinált mozgásforma összerendezése. Az egészséges személyiségforma fejlődéséhez hozzá tartozik, hogy önmagát egyre jobban megismerje a gyermek, fejlődjön énképe. Előtérbe helyezzük a különböző utánzó járás-futás gyakorlatokat, csúszó – mászó – kúszó feladatokat, mint természetes mozgásformákat.

Ez erősíti törzsizmaikat, segíti a helyes testtartás kialakulását. Egyszerűbb függő gyakorlatokat, egyensúlygyakorlatokat is végeznek. Ezzel fejlődik egyensúlyérzékük, alaklátásuk, térérzékük.

4-5 éveseknél a tér mozgásos megismerése nagyobb szerepet kap. Képesek különböző irányú mozgásokra, irányváltoztatásokra. Fejlődik egyensúlyérzékük, szem, kéz, láb koordinációjuk /ugrások, gurulóátfordulás felugrás, célba ugrás, dobások/ Kiemelt helyet kap az oldaliság megkülönböztetése. Megismerkednek a jobb-bal, jobbra-balra kifejezésekkel.

5-6-7 éves gyermekek mozgása egyre rendezettebbé, összetettebbé válik. Járásuk, futásuk, kúszásuk, mászásuk ritmusosabb lesz, egyensúlyukat megtalálják. Fejlődik finom mozgásuk, észlelésük, alak -forma látásuk. A különböző eszközök, szerek fogása, tartása támaszgyakorlatok elősegítik a kézfogó izmainak erősödését, ami kiemelt fontossággal bír az írás előkészítés miatt.

A gyermekek teherbíró képessége nő, fejlődik erő, állóképességük, ügyességük, gyorsaságuk. Megismerik a biztonságos mozgás szabályait, alkalmazzák is.

Fejlődik önfegyelmük, szándékos figyelmük.

Mindennapos mozgásos percek

Jelentős szerepet tölt be az óvodai testnevelés feladatainak megvalósításában.

Feladata a szervezet felfrissítése, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése, a szervezetedzés, az egészség megszilárdítása. A mindennapos mozgásos perceket lehetőség szerint a szabadban tartjuk. Mozgásos fantázia játékokat alkalmazunk, mozgást és zenét összekapcsolunk.

Játékidőben történő szabad mozgás.

Játékidőben is lehetőséget biztosítunk – megfelelő hely, idő eszköz élmény – a spontán mozgásos játékokra a gyermekek mozgásigényének kielégítésére

Mind a csoportszobában, mind kinn az udvaron felügyelet mellett szabadon használhatják a tornaszereket. A hordozható tornaszereket rossz idő esetén a csoportszobákba visszük, így folyamatosan lehetőségük van a gyermekeknek a mozgásigényük kielégítésükre, mozgásuk fejlesztésére.

Rendelkezésre állnak labdák, karikák, botok, padok, szalagok, ugráló kötelek, körkötél, hordozható bújócska, az udvaron mászó háló, fa - fém játékok, Gressvald-féle tornaszer, zsámolyok, Ovi-kondi, bordásfal, egyensúlyozó tölcser, füles labdák, ugráló lovacska.

. A meglévő eszközök biztosítják a gyermekek egészséges mozgás fejlődését.

A kompetenciai nevelés ajánlott témaköreikhez illeszkedő mozgáslehetőségeket, biztosítjuk, és keressük.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- a gyermekek szeretnek mozogni, igénylik a mozgást
- ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni,
- a gyermekek nagy mozgás, finom mozgása, egyensúly érzékelése, összerendezett mozgása kialakul.
- betartják a szabályokat, kialakul egészséges versenyszellemük
- megerősödik figyelmük, önfegyelmük,

5.6. Játékba integrált-tanulás

A tanulás a napi tevékenységekben valósul meg. Minden tevékenység központjába a gyermek és a természet kapcsolatát helyezzük.

A játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, örömhöz, sikerélményhez jut. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Célunk a valódi tudás megszerzése, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el, majd képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket éljen át, és természetes kíváncsiságát kielégítse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Célja:

Az élmény gazdag környezet megismertetésével az óvodai tanulás elsődleges célja a óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a gyermekek sokoldalú képességeinek fejlesztése.

Feladata:

A környezet megfigyelésére, felfedezésére nevelés, sokirányú tapasztalat szerzés biztosítása,
A gyermekek ismereteinek bővítése, megismerési képességek fejlesztése.

Kreatív gondolkodó képesség fejlesztése.

Tanulás – tudás iránti vágy felkeltése, kifejező képesség fejlesztése.

A tanulás tartalma lehetőségei

Fontosnak tartjuk a komplexitást, a tevékenység tartalmak egymásra épülését. Legfontosabb ismeretszerzési területének a gyermekek játékát tekintjük. A játék, a játszás élménye biztosítja a gyermekek értelmi, szociális, intellektuális képességeinek fejlesztését, a helyes magatartási formák, viselkedési szokások, erkölcsi tulajdonságok alakítását.

Valamennyi gyermeki tevékenységhez olyan légkört biztosítunk, amelyben a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, és kialakul a kölcsönös megértésen, segítségen alapuló pozitív kapcsolat.

A tanulás módszerei

Fontosnak tartjuk, a tanulási folyamatban a gyermekek élményeinek meghallgatását, kérdezős kedvét, kíváncsiságát. Kihasználjuk a falusi környezet adta lehetőséget a gyermekek játékos, közvetlen tapasztalatszerzéséhez.

Lehetőséget adunk a játékos tapasztalatszerzés során az elemzésre, mérésre, összehasonlításra, vizsgálatokra, kísérletezésre, rendszerezésre az ismeretek feldolgozása során.

A testnevelés kivételével a kötetlen foglalkoztatási formát alkalmazzuk, alkalmanként a feldolgozandó ismeretanyag függvényében kötött foglalkozásokra is sor kerülnek.

Elsősorban nagyobb gyermeknél, a szándékos figyelem, kitartás, önfegyelm, feladattartás, türelem fejlesztése érdekében.

Törekszünk, hogy a gyermekek a kezdeményezésekben, tevékenységekben önként vegyenek részt mikro csoportos formában. Ebben a formában nagy hangsúlyt helyezünk a differenciált egyéni bánásmódra, fejlesztésre.

Az óvónői kezdeményezések tevékenységbe ágyazottak, szemléletesek korszerűek, cselekvésre ösztönzőek legyenek. Minden esetben előtérbe helyezzük a játékosságot.

A tanulási folyamatok értékelésénél a konkrét tevékenységet értékeljük, törekszünk arra, hogy minden gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést.

Az éves nevelési- tanulási tervben figyelembe vesszük korcsoportonként a gyermekek egyéni fejlettségét és ennek alapján határozzuk meg az aktuális feladatokat nevelési területenként.

A nevelési- tanulási tervünkben megfogalmazottakat havi lebontásban valósítjuk meg.

Tervezett tevékenység szervezeti formái:

Életkor

kötetlen

kötött

	rendszeres	alkalomszerű	rendszeres	alkalomszerű
3-4 éves	Környezet megismerésére	Szabad mozgás/naponta/	Mozgás l. Mozgásos	Ének zene Mese-vers

	nevelés /naponta/ rajz-mintázás- kézimunka 1 ének-zene 1 irodalmi nevelés/naponta		percek 2 Irodalmi nevelés Ének zene	
--	--	--	--	--

4-5 éves	Körny.megismerésére nevelés/naponta/ rajz- mintázás kézimunka 1 ének-zene 1 irodalmi nev./naponta/	Szabad mozgás /naponta/	Mozgás 1 Mozgásos percek 2	Irodalmi nevelés környezet megismerésére nevelés ének- zene
5-6-7 éves	Környezet megismerésére nevelés/naponta/rajz -mintázás kézimunka 2 ének-zene 1 irodalmi nevelés /naponta/	Szabad mozgás /naponta/	Mozgás 2 Mozgásos percek 2	Irodalmi nevelés környezet megismerésére nevelés ének- zene

5.7. Munka jellegű tevékenységek

Célja:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység. Célunk, hogy a gyermekek munka jellegű tevékenysége **örömmel** vállalt, szívesen végzett aktív tevékenység legyen.

A változatos tevékenységek során olyan készségeket, tulajdonságokat alakítsunk ki, amelyek a gyermekek környezetéhez, közösséghez való pozitív viszonyát erősítik.

Feladata:

A munkajellegű tevékenységek feltételeinek biztosítása. A gyermek saját személyével, illetve a közösségek kialakítása /növény -állat gondozás, környezetük tisztán tartása, óvása hulladékgyűjtés/

Az óvodáskorú gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, melyeket magukért és a közösségért végeznek. Folyamatos lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek képességeik és érdeklődésük alapján végezzék a tevékenységeket. Nyugodt, kiegyensúlyozott légkört teremtünk, melyben a gyermekek átélhetik a munka örömét.

Mindhárom csoportnál fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A 3-4 éves gyermekek figyelemmel kísérik a veteményezést, növények ápolását, gondozását. A tavaszi-őszi munkákba önkéntesen, erejükhez mérten részt vesznek. Időnként bevonjuk őket egyéb alkalmoszerű munkákba is. A kicsik mindenféle tevékenységéhez igény szerint segítséget nyújtunk

4-5 éves korban vezetjük be a naposi munkát, ekkorra a gyermekek a munkafolyamatok menetét megismerik. Alkalmoszerű ismétlődő munkákba, játékok helyrerakása, csoportszoba átrendezése, öltöző, mosdó rendjének megőrzése, stb. Ezeket a felnőttek segítségével végzik. Részt vesznek a növények, ápolásában, élősarok rendezésében.

A természetjáró megfigyelő séták alatt gyűjtött anyagokat, terméseket itt helyezzük el.

Kisebb megbízatásokat szívesen vállalnak, végeznek.

5-6-7 éves korban a feladatok bővülnek. A gyermekek kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amelyet önállóan végeznek. Az étkezéssel kapcsolatos feladatokat pontosan ellátják, a szokásokat jól ismerik. Az alkalmoszerű munkát nagy felelősséggel szívesen csinálják.

Segítenek környezetük esztétikus megőrzésében, játékok javításában, tisztán tartásában.

Segítenek a kisebbeknek.

A növény és állat gondozásban, kerti, udvari munkában tevékenyen bekapcsolódnak az évszakok adta munkafeladatok alapján.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- a gyermekek a rájuk bízott munkát szívesen végzik
- figyelnek maguk és környezetük rendjére,
- megismerik az eszközök, szerszámok használatát
- gondozzák, óvják a növényeket, állatokat
- szívesen vállalkoznak egyéni megbízatásokra,
- segítenek a kisebbeknek,
- munkavégzésük során fejlődik akaratuk, önbizalmuk, felelősségük
- erősödik társas kapcsolatuk
- érzik a munka fontosságát, hasznosságát

6.Sajátos feladataink

6.1 Gyermekvédelmi munka az óvodában

Céljaink a gyermekvédelem területén:

- A gyerekek érezzék biztonságban magukat.
- Nevelésünk eredményeként legyenek kiegyensúlyozottak.
- Kompenzáló pedagógiai tevékenységünk hatására csökkenjenek a hátrányos helyzet adta különbségek.
- Szakszerű preventív munkánk eredményeként a veszélyeztetettség csökkenjen jelentős mértékben.

Valamennyi óvodapedagógus folyamatos feladata:

- elősegíteni a hátrányos helyzetű, vagy különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodába kerülését, beilleszkedését,
- biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén óvó-védő intézkedéseket tenni,
- a gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséreni, jelezni a tartós hiányzást, a megelőzést biztosító hatások minden gyermekre való kiterjesztése.

6.2.Az etnikai kisebbségi feladataink:

A roma etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelését, óvodánk 4 csoportjában integráltan valósítjuk meg. Ezeknek a gyermekeknek a többsége együttélési, alkalmazkodási, egészségügyi, étkezési szabályok minimális ismeretével érkezik hozzánk.

Ebből adódóan feladataink:

- **A községünkben élő halmozottan hátrányos helyzetű 3 éves gyermekek be óvodázására kerüljenek.**

- A családok körülményeinek feltárása, illetve figyelemmel kísérése,
  - A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek kiszűrése,
  - A szükséges segítség feladatainak meghatározása.
  - A rendszeres életritmus., és napirend megalapozása
  - Az egészséges életmód szokásainak kialakítása, a szociális hátrányok kompenzálása.
  - Hangsúlyt fektetünk a társas érintkezés , a nonverbális és verbális kommunikáció bővítése, szókincs gyarapításra .
  - A lassabban fejlődő gyermekekkel fejlesztő pedagógus, a beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik intézményünkben.
  - A gyermekek beiskolázás előtti Nevelési Tanácsadói , Szakértői Bizottsági vizsgálatát szükség szerint kezdeményezzük.
  - Együtt működünk a szűkebb tágabb környezettel: család, Önkormányzat, Kisebbségi önkormányzat, Egészségügyi intézmények, Családsegítő, Gyermejjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Iskola, Művelődési Ház, Könyvtár.
- Ebben a munkában kiemelkedő szerepet kap a Beóvodázási-, és az Intézményi-kapcsolattartó munka csoport, valamint az Óvoda Iskola átmenetet támogató team.
- A gyermekvédelmi felelős az éves tervében rögzíti a feladatokat. A szülők tájékoztatására a gyermekvédelmi felelős neve és munkaterve az óvodában jól látható helyen van elhelyezve, ugyanígy a Családsegítő Szolgálat elérhetősége is.
- A családokkal igyekszünk rendszeres és jó kapcsolatot kiépíteni /folyamatos családlátogatások, kiemelten a tanköteles korú gyermekek esetében /meggyőzni őket az óvodai nevelés fontosságáról, a rendszeres óvodába járás biztosításáról.
- Feladatunknak tartjuk, hogy tapintatos, egyéni elbeszélgetésekkel a családi nevelés hiányosságait feltárjuk és a gyermekeik iránti felelősségét erősítsük szabadidős programok, kirándulások szervezésével erősítjük az óvoda- család kapcsolatát. A szülők képviselőiben a cigány szülők is helyt kapnak.
- Óvodánk gyermekvédelmi felelőse folyamatos kapcsolatot tart a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal, a Családsegítő Szolgálattal, szülőkkel. Szakemberek segítségét kérjük védőnő, orvos, pszichológus- előadások megtartása formájában.
- A gyermekekre leselkedő veszélyek /élvezeti cikkek, drog, egyéb veszélyek/ tájékoztatása céljából.
- A gyermekvédelmi törvény 41. §. 1. bekezdése értelmében biztosítjuk a rászoruló gyermekek egész napos óvodai ellátását.

6.3. A sajátos nevelésű gyermekek nevelése az óvodában:

A sajátos nevelésű gyermekek nevelésének célja:

Nevelés filozófiánkból adódóan pedagógiai munkánk célja, a legmagasabb szintű társadalmi integráció.

Óvodánkban olyan pedagógiai gyakorlatot bontakoztatunk ki, amely megteremti a többségtől bármely szempontból eltérő gyermekek elfogadását, lehetőséget teremt az együtt nevelésre, és jól szolgálják a hozzánk járó gyermekek és szüleik igényeit.

A kompetencia alapú nevelés elvei az SNI gyermekeknél.

Az , hogy nem vagyunk egyformák, az integratív pedagógiai szemléletet valló óvoda pedagógusok számára természetes, ugyanakkor sajátos módszert differenciáltságot jelentő tény.

Nevelési felfogásunk alapja:

- Minden kisgyermek fejleszhető.
- A gyermek képességeiből kell kiindulni.
- Azon képességeket, amelyeknek részleges zavart szenvedett, és / vagy késve jelentkezett, szükséges megtámogatni, fejleszteni.
- A gyermek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság véleménye.
- Differenciált fejlesztés, melynek alapja az egyéni fejlesztési tev.
- Az eltérő terhelhetőség figyelembe vétele.

Óvodánk feladata az integrált fejlesztésben:

- Helyi óvodai nevelési programunk figyelembe veszi a SNI gyermekek fejlesztésének igényeit, meghatározza a fejlesztés célját, feladatát és módját.
- Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkaphjon hátrányainak leküzdéséhez.
- Az óvodapedagógusaink, továbbképzés keretében, elsajátították az SNI gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez szükséges nevelési módszereket.
- Módszertani intézmény, Utazó Tanári Szolgálat megkeresését vállaljuk a gyermekek segítése érdekében.
- Biztosítjuk a Szülő- Óvoda jó együttműködését.

Óvodapedagógusok feladata a SNI gyermekek nevelése érdekében.

- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz
- A foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének alapján, a gyermek szükségletéhez igazodó módszereket megválasztja
- Egy-egy nevelési helyzet probléma megoldásához alternatívákat keres.
- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése az együtt haladás lehetősége tekinthető.

„Nem mindig lehet megtenni amit kell,
De mindig meg kell tenni, amit lehet!”

7. Óvodánk kapcsolatrendszere:

A jó kapcsolatok kialakítása érdekében, kapcsolattartó teamek jöttek létre, melyek támogatják a kapcsolattartás különböző formáit. Beóvodázási team, óvoda iskola átmenetet támogató team, és az intézményi kapcsolattartó team.

A teamek program tervek létrehozásával segítik a kapcsolattartás folyamatát.

Óvoda-család

Célunk:

A szülőkkel való jó partneri viszony erősítése, annak érdekében, hogy a családi nevelést alaposan megismerve, arra építve neveljük, fejlesszük a gyermeket.

A kapcsolattartás formái:

- családlátogatások /családi nevelési szokások megismerése/
- napi kapcsolattartás /napi eseményekről történő tájékoztatás/

- **a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek tájékoztatása félévenként, az egyéni fejlesztési napló bejegyzései alapján.**
- szülői értekezletek
- közös ünnepek, rendezvények, kirándulások, szüret, farsang
- **kulturális rendezvények, programok/ gyermeknap, sportvetélkedő, családi napok, kirándulások, hangverseny /**

Óvodánk nyitottságát továbbra is biztosítjuk, lehetőséget nyújtva a szülőknek, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor megfigyelhessék gyermekeik óvodai tevékenységét, óvodai életét.

A szülők képviseletét óvodánkban a Szülői Szervezet látja el. Évente 2-3 alkalommal tartanak megbeszélést, segítve az óvoda rendezvényeinek megszervezését.

A szülőkkel együtt megrendezett programjaink témáját , igyekszünk a úgy megválasztani, hogy azáltal a halmozottan hátrányos helyzetű családok is mintát kaphassanak, bekapcsolódhassanak az óvodai munkába.

Óvoda- külhoni óvodák

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Óvoda-Iskola:

Munkaközösségeken keresztül tartjuk a kapcsolatot az alsós nevelőkkel. Arra törekszünk, hogy megismerjük egymás helyi nevelési programját, nevelési elképzeléseinket az iskolába menő gyermekek fejlesztésével, felkészítésével kapcsolatban. Az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget . **A gyermek az óvodáskor végén** belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben **majd az iskolában**, az óvodásból iskolássá érik.

Az érintettek bevonásának módja, és tájékoztatása, az információk terjesztésébe és felhasználásába. Meghatározott időben a közvetlen partnerek elégedettségének és elégedetlenségének felmérése, a mérés eredményeire építve rövid,- közép,- és hosszú távú célok kitűzése.

Az IPR módszereinek segítségével igyekszünk az óvodából-iskolába való átmenetet zökkenőmentessé tenni, valamennyi gyermek számára, külön figyelve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.

A DIFER mérés eredményét és az egyéni fejlődési naplót az iskolába menő gyermekekről átadjuk az iskolába.

A gyermekek fejlődését előre haladását nyomon követjük.

Formái:

- kölcsönös látogatások, hospitálások, tapasztalatcserék, munkaközösségi foglalkozások
- óvodai DIFER mérések eredményeinek megbeszélése
- szülői értekezleteken való részvétel
- a gyermekek látogatása az iskolában
- közös rendezvények, ünnepségeken való részvétel / játszóházak, családi napok közös sport rendezvények/

Óvoda – Közművelődési intézmények

A rendszeres, hagyományos jó kapcsolattartásra törekszünk.

Formái:

- könyvtárlátogatás
- gyermek műsorok, gyermek foglalkozások
- rendezvények közös szervezése, farsang, sport rendezvények

Óvoda – Egészségügyi Szervek:

A folyamatos és rendszeres kapcsolattartás, segíti az gyermekek egészséges életmódjának kialakítását, és a zökkenőmentes az iskolakezdését.

Formái:

- orvosi, védőnői látogatás rendszeresen történik
- tisztasági vizsgálat

- orvosi vizsgálat
- tanköteles gyermekek iskola alkalmassági vizsgálata
- fogászati szűrés évente
- alkalmankénti eset megbeszélések

Szakmai szervezetek:

Megyei Pedagógiai Intézet Nevelési Tanácsadó
 A Speciális képességeket vizsgáló Bizottság,
 OKÉV

Óvoda- Fenntartó

A fenntartóval a kapcsolatunk folyamatos, rendszeres, együttműködő. Szakmailag önállóan működik az óvoda a Damjanich János Általános Iskola Igazgatóságában, a helyi Önkormányzat fenntartásában.

A kapcsolattartás formái:

- egymás rendezvényeinek látogatása

Egyéb partnereink:

Családsegítő Szolgálat

Cigány Kisebbségi Önkormányzat

Gyermekvár Alapítvány

Községi sport egyesület

A kapcsolattartás formái:

- rendezvényeken való részvétel,-eset megbeszélés,-közös rendezvények

Intézményünk speciális szolgáltatásai:

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatás:

- logopédia
- speciális fejlesztő foglalkozás
- gyógypedagógiai foglalkozás az SNI- s gyermekek ellátására

- óvodában működő „tehetséggondozó műhelyek” / Kenderkóc, Táncolótalpak, Mesevár, Zenebona /

Mindez szolgálja a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, és a kiemelkedő képességű gyermekek nevelését, megtámogatva szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével./ pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus /.

Nevelési időn túl szervezett térítésmentes szolgáltatás

- Hitoktatás – a szülők kérésére, igényeik alapján
Heti egy alkalommal, hitoktató közreműködésével
- ovi-foci
Heti két alkalommal

8.1. Az óvodai nevelés országos alapprogramja

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

8.2. Az óvodai nevelés helyi nevelési programja.

A Helyi óvodai Nevelési Program átfogja az óvodáskor teljes nevelő-fejlesztő munkáját, figyelembe véve a helyi sajátosságokat, a partnereink igényeit.

Óvodánk ellenőrzési, értékelési rendszere:

A vezető óvónő pedagógiai, működési terve

Időkeret: 1 év

- Aktuális szervezési feladatok
- A helyi óvodai nevelési program kiemelt feladatai
- Elemzés, értékelés szempontjai megtalálhatók a helyi IMIP-ben.
- A csoportok látogatásának tervezése

A gyermekcsoport helyi nevelési terve:

Szokás és szabályrendszer terve

Időkeret: fél év

Eseményterv-program terv

Időkeret: negyedév

Tevékenységi rendszer fejlesztési terve

Időkeret: havonta

Az egyéni fejlődés fejlesztés dokumentuma

A folyamatos megfigyelésen alapuló, a gyermekek képesség szintjeit és fejlesztési elképzeléseket tartalmazó dokumentum, melynek terevése 3-7 éves korra terjed ki. E dokumentum tartalmazza a gyermekek anamzsisét, az óvónók megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjeit és fejlesztési elképzeléseket./ Nagy Jenőné: Gyermektükör /

A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az éves pedagógiai munka ellenőrzésében, értékelésében a vezető óvónó irányításával valamennyi óvónó részt vesz.

Óvodánkban a vezető óvónó –mivel csoportban is nevelő- az óvoda dokumentum elemzését a nevelő munka feltételeinek vizsgálatát, a nevelő fejlesztő munka értékelését a közvetlen beszélgetések, az óvónók önellenőrző, önelemző értékelései, a szakmai beszélgetések és a szülők visszajelezései alapján végzi.

2004.-évtől óvodánk megkezdte a COMÉNIUS 2000. minőségfejlesztési modell bevezetését.

A minőségirányítási program kibővült a pedagógusok, teljesítmény értékelésével is.

A továbbiakban a helyi nevelési program ellenőrzése és értékelése a MIP-ben kap helyet.

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi nevelési program érvényességi ideje

A nevelőtestület határozata alapján érvényes:
2013. szeptember 1-től
Határozatlan ideig

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai

- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- törvényi előírások módosulása
- egyéb érdekegyeztető fórum, módosítási javaslata

Előírás a program módosítás előterjesztésére

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte

Nagy Jenőné

Országos Közoktatási szakértő 2010.07.22.

Elfogadta

A zagyvarékasi óvoda nevelő testülete

Jóváhagyta

Önkormányzati Képviselőtestület Zagyvarékas

Egyetértését nyilvánította:

Szülői Munkaközösség

Kisebbségi Önkormányzat

FELHASZNÁLT IRODALOM

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

Jász -Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet 1997.

Négyszínvirág – A vésztői napközi otthonos óvoda helyi nevelési programja 1998.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja Simic Interprint KFT 1996.

Nagy Jenőné: Óvodai program készítés – de hogyan? –

NAT-TAN sorozat Budapest. OKI 1996.

Méray Ferenc: V.Binet Ágnes: Gyermeklélektan

GONDOLAT – Budapest 1993.

Az óvodai nevelés programja 1989.

Porkolábné Dr.Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában

ALEX-típo Budapest 1992.

Porkolábné Dr.Balogh Katalin – Budapest

Aradi utcai óvoda alkotó teamje.

Komplex prevenciós óvodai program –Budapest 1997.

Forrai Katalin: Ének az óvodában 1993.

Labáth Ferencné: Óvodai nevelés kompetencia területek Elméleti alapvetések.

Melléklet a 137/1996. (VIII. 28.) Korm. Rendelethez

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

Óvodai Integrációs Fejlesztő Program

Kovácsné dr. Bakosi Éva :Játék és tanulás az óvodában

MELLÉKLET

Az óvodánk a program céljaihoz rendelt eszközrendszere.

Fejlesztések

Meglévő eszközeink

Játékok

Minden csoportban az alapjátékok és eszközök rendelkezésre állnak. Képességfejlesztő játékok biztosítottak. Udvari játékaink bővültek, esztétikus, bevizsgált fajtájakokkal állnak rendelkezésünkre.

Bővültek anyanyelvi és irodalmi neveléshez a rendelkezésre álló eszközeink.

Testneveléshez: eszköz ellátottságunk ezen a téren a legmegfelelőbb. Mozgás, ügyesség koordináció fejlesztő eszközeink, kéziszerk, egyéb kiegészítő eszközök rendelkezésre állnak.

A külső világ tevékeny megismeréséhez:

A környezeti világunk képes kirakói

Audióvizuális eszközök – televízió, videó, diavetítő, dia-pozitívok, magnetofon, DVD lejátszó. A Támop 3.1.4. pályázat által támogatott keretből vásárolt digitális fényképezőgép, Videó kamera. IPR pályázat révén homok-víz asztal, ismeretterjesztő könyvek.

MINIMAT matematikai készlet

Ének-zenéhez:

Gyermek hangszerek: dobok, cintányérok, csörgők, triangulum, furulya, harmonika, citera, szilofon.

Rajz -mintázás-kézimunka

A szükséges eszközöket, anyagokat IPR, és szülői támogatással biztosítjuk.

A program megvalósításához szükséges fejlesztéseink

- programirányos, **óvodai IPR** és *Kompetencia alapú oktatást támogató továbbképzések*, önképzések, szakkönyvek, szakkiadványok bővítése
- helyi és más intézményekben való hospitálások, jó gyakorlatok.
- Helyi innovációt segítő módszertani képzések
- játékeszközök természetes anyagokból történő fejlesztés /természetsarok kialakítása, vesszőpolc, vessző térelválasztó, hánccs kosarak, fából készült játékok/.
- Környezetünk esztétikáját szépítő, segítő eszközök /gyermek kerti szerszámok, fából készült virág ládák, fa térelválasztó színes textil készlet/.
- A megfigyelésekhez nagyító és mikroszkóp beszerzése
- Egy fő dajka alkalmazása a későbbiekben célszerű lenne.